

**BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
TRƯỜNG ĐẠI HỌC VĂN HÓA HÀ NỘI**

**KHOÁ LUẬN CỬ NHÂN QUẢN LÝ VĂN HOÁ
CHUYÊN NGÀNH: CHÍNH SÁCH VĂN HÓA**

**QUẢN LÝ LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG TRÒ NGÔ
XÃ YÊN THỊNH, HUYỆN HỮU LŨNG,
TỈNH LẠNG SƠN**

Giảng viên hướng dẫn : ThS. Hoàng Minh Cửa
Sinh viên thực hiện : Hoàng Thị Hôi
Lớp : QLVH12C
Khoá học : 2011 - 2015

HÀ NỘI – 2015

LỜI CẢM ƠN

Khóa luận này là kết quả của ngày tháng học tập và rèn luyện tại trường Đại học Văn hóa Hà Nội với sự dạy dỗ chỉ bảo tận tình của các thầy, cô giáo trong Khoa Quản lý văn hóa nghệ thuật.

Em xin được gửi lời cảm ơn chân thành nhất tới các thầy, cô giáo Khoa Quản lý văn hóa Nghệ thuật và Ban quản lý lễ hội Trò Ngô đã tận tình giúp đỡ em trong quá trình thực địa và tìm tài liệu để hoàn thành khóa luận này.

Đặc biệt, em xin bày tỏ lòng biết ơn tới **Ths. Hoàng Minh Cửa** – Giảng viên trường Đại học Văn hoá Hà Nội người đã chỉ bảo giúp đỡ và hướng dẫn tận tình em trong việc chọn đề tài cũng như giúp em hoàn thành tốt bài nghiên cứu của mình.

Hà Nội, tháng 5 năm 2015

Sinh viên

Hoàng Thị Hồi

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	
MỞ ĐẦU.....	1
NỘI DUNG.....	5
CHƯƠNG 1 : KHÁI QUÁT VỀ QUẢN LÝ LỄ HỘI TRUYỀN THỐNG VÀ LỄ HỘI TRÒ NGÔ.....	5
1.1 Cơ sở lý luận về quản lý lễ hội truyền thống.....	5
1.1.1 Khái niệm quản lý.....	5
1.1.2 Khái niệm lễ hội truyền thống.....	7
1.2 Điều kiện tự nhiên, kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội xã Yên Thịnh.....	12
1.2.1 Điều kiện tự nhiên.....	12
1.2.2 Điều kiện kinh tế.....	13
1.2.3 Văn hóa - xã hội.....	13
1.3 Giới thiệu về lễ hội Trò Ngô.....	15
1.3.1 Tên gọi :.....	15
1.3.2 Truyền thuyết về lễ hội Trò Ngô.....	16
1.3.3 Nơi diễn ra lễ hội và không gian lễ hội.....	18
1.3.4 Diễn trình lễ hội Trò Ngô.....	21
1.3.4.1 Phân lễ.....	23
1.3.4.2 Phân hội.....	23
CHƯƠNG 2 : THỰC TRẠNG QUẢN LÝ LỄ HỘI TRÒ NGÔ.....	27
2.1 Giá trị lễ hội Trò Ngô.....	27
2.1.1 Giá trị tinh thần.....	27
2.1.2 Giá trị xã hội.....	28
2.1.3 Giá trị văn hóa.....	29
2.1.4 Giá trị lịch sử.....	30
2.2 Những khác biệt trong lễ hội Trò Ngô.....	31

2.2.1 So sánh lễ hội Trò Ngô Yên Thịnh với lễ hội Trò Ngô Thanh Hóa.....	31
2.2.2 So sánh lễ hội Trò Ngô Yên Thịnh với lễ hội Ná Nhèm (Mặt Nhọ) xã Trần Yên, huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn.	34
2.3 Thực trạng quản lý lễ hội Trò Ngô	39
2.3.1 Công tác chuẩn bị.....	39
2.3.2 Tuyên truyền phổ biến các văn bản về quản lý lễ hội.....	41
2.3.3 Quản lý các nguồn lực cho tổ chức.....	43
2.3.4 Vai trò của cộng đồng đối với tổ chức và quản lý lễ hội Trò Ngô của người dân xã Yên Thịnh.....	44
2.3.5 Quản lý bảo vệ di tích – nơi tổ chức lễ hội.	45
2.3.6 Quản lý dịch vụ, vệ sinh môi trường, an toàn thực phẩm và trật tự công cộng.....	46
2.3.7 Công tác tổ chức kiểm tra, giám sát trong quá trình tổ chức lễ hội	48
2.3.8 Quan tâm của nhà nước.....	48
2.4 Đánh giá về tình hình quản lý	49
2.4.1 Những kết quả đã đạt được	49
2.4.2 Những hạn chế	50
CHƯƠNG 3 : GIẢI PHÁP NÂNG CAO VAI TRÒ QUẢN LÝ CỦA LỄ HỘI TRÒ NGÔ	54
3.1 Xây dựng kế hoạch bồi dưỡng đào tạo cán bộ quản lý lễ hội.....	54
3.2 Tăng cường nguồn tài chính, cơ sở vật chất phục vụ lễ hội	56
3.3 Tiếp tục đẩy mạnh xã hội hóa trong hoạt động lễ hội. Phát huy vai trò của nhân dân trong tổ chức lễ hội.....	57
3.4 Xây dựng nội dung lễ hội.....	58
3.5 Tăng cường công tác quản lý các dịch vụ và vệ sinh môi trường trong lễ hội	59

3.6 Tăng cường công tác thanh tra kiểm tra, khen thưởng và xử lý vi phạm trong hoạt động lễ hội.	61
3.7 Đẩy mạnh công tác tuyên truyền, giáo dục nâng cao nhận thức về giá trị văn hóa của lễ hội cổ truyền, về ý nghĩa, mục đích của hoạt động lễ hội	62
3.8 Giải pháp thực tiễn (Quản lý của chính quyền địa phương).....	64
KẾT LUẬN	68
TÀI LIỆU THAM KHẢO	70
PHỤ LỤC ẢNH	

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Lạng Sơn là một tỉnh miền núi, biên giới phía đông bắc của Tổ Quốc, qua các thời kỳ lịch sử, đây là nơi diễn ra các cuộc giao lưu chính trị, quân sự, kinh tế, văn hóa giữa các tỉnh thành trong cả nước và nước bạn Trung Quốc. Những năm gần đây cùng với sự đổi mới của đất nước, lễ hội lại có dịp khôi phục và phát triển. Ngoài các yếu tố tích cực khôi phục di tích lịch sử văn hóa, bảo tồn giá trị văn hóa truyền thống, lễ hội không tránh khỏi những hạn chế cần khắc phục. Lễ hội Trò Ngô xã Yên Thịnh, huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn là một thành tố văn hóa phi vật thể, cần được tìm hiểu, nghiên cứu và cần những giải pháp phù hợp cho công tác quản lý.

Bên cạnh đó, nhiều năm qua lễ hội truyền thống ở Việt Nam đã trải qua những bước thăng trầm: Có khi lắng xuống, có khi lại phát triển ồ ạt, thiếu tính tổ chức. Trong những nguyên nhân của thời kì lắng xuống ấy có thể kể đến những nguyên nhân khách quan như chiến tranh hay kinh tế nước nhà còn nhiều khó khăn, trong những nguyên nhân chủ quan phải kể đến nhận thức và cách thức của các nhà quản lý văn hóa- xã hội : Họ đã có lúc coi lễ hội là một sự lãng phí, tốn kém tiền của nhân dân, là mê tín dị đoan...nên đã đưa ra quyết định quản lý lễ hội nặng nề về cấm đoán hành chính, thiếu căn cứ khoa học. Chính vì thế, nhiều lễ hội truyền thống không được vận hành theo đúng quy luật của văn hóa, nhiều giá trị văn hóa đặc sắc của lễ hội theo đó cũng bị mai một.

Lễ hội Trò Ngô cũng đang đặt ra những vấn đề cấp bách trong công tác quản lý của địa phương hiện nay như các vấn đề về môi trường, về công tác tổ chức các hoạt động trong lễ hội, vấn đề trật tự an ninh trong lễ hội, quản lý các dịch vụ văn hóa ... Điều lo ngại nhất là sự phai mờ, xói mòn của các giá trị, bản sắc của lễ hội.

Ngoài ra, là một người con quê hương Lạng Sơn, tôi rất tự hào vì được sinh ra và lớn lên ở mảnh đất có nhiều di tích và các thắng cảnh nổi tiếng như : Phố chợ Kỳ Lừa, chùa Tam Thanh, chùa Tiên, Mẫu Sơn, Ai Chi Lăng...Đặc biệt là người đã sinh ra ở mảnh đất Yên Thịnh, nơi có lễ hội Trò Ngô, tôi nhận thấy được những vấn đề

quản lý lễ hội Trò Ngô tại địa phương còn chưa khoa học cũng như còn nhiều vấn đề có nguy cơ mai một của lễ hội này.

Những vấn đề đặt ra như vậy, đề tài được rất nhiều sự quan tâm của các nhà khoa học. Qua sự tìm hiểu có một số công trình nghiên cứu như : Lễ hội Trò Ngô, xã Yên Thịnh, huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn; Ngày hội Làng Giàng đăng trên báo Lạng Sơn; năm 1999, “ Trò Ngô và phong tục người Kinh ở nông thôn” được đăng tải trên cuốn Địa chí Lạng Sơn...Tuy nhiên những công trình đó tác giả chỉ điểu qua vài nét về lễ hội mà chưa dành cho việc nghiên cứu một cách có hệ thống về vấn đề quản lý lễ hội Trò Ngô xã Yên Thịnh.

Vì vậy, tôi nhận thấy vấn đề nghiên cứu và tìm hiểu công tác quản lý lễ hội ở địa phương mình là một việc làm cần thiết để góp phần nâng cao chất lượng quản lý các giá trị văn hóa truyền thống của địa phương mình.Trên cơ sở đó tôi quyết định chọn đề tài “ *Quản lý lễ hội truyền thống Trò Ngô xã Yên Thịnh, huyện Hữu Lũng , tỉnh Lạng Sơn*” làm đề tài khoá luận tốt nghiệp của mình.

2. Đối tượng nghiên cứu và phạm vi nghiên cứu

• Đối tượng nghiên cứu

- Thực trạng lễ hội : Không gian lễ hội, những đặc trưng nghi lễ diễn ra tại lễ hội Trò Ngô xã Yên Thịnh
- Vai trò của lễ hội
- Công tác quản lý lễ hội Trò Ngô xã Yên Thịnh

• Phạm vi nghiên cứu

Lễ hội truyền thống Trò Ngô trên địa bàn xã Yên Thịnh, huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn.

3. Mục đích nghiên cứu

Khảo sát đánh giá thực trạng công tác tổ chức và quản lý lễ hội truyền thống Trò Ngô hiện nay.

Đề xuất những giải pháp nhằm góp phần hiệu quả trong công tác tổ chức và quản lý lễ hội nói chung và công tác quản lý lễ hội Trò Ngô nói riêng.

Qua đó giúp mọi người hiểu biết và có ý thức, trách nhiệm giữ gìn và phát huy các giá trị của lễ hội ngày càng tốt hơn.

4. Phương pháp nghiên cứu

Để hoàn thành khóa luận này tôi sử dụng phương pháp nghiên cứu:

- Phương pháp nghiên cứu tài liệu
- Điền dã thực tế
- Trao đổi, quan sát
- Phương pháp thu thập và xử lý thông tin

5. Đóng góp của đề tài

Biểu hiện thông qua phương diện :

Về mặt lý luận: Làm rõ được khái niệm về lễ hội , vai trò của lễ hội trong đời sống nhân dân địa phương , khái niệm về quản lý lễ hội qui chế tổ chức , quản lý lễ hội Trò Ngô xã Yên Thịnh.

Về mặt thực tiễn:

- Cung cấp thông tin về cơ sở ra đời , hoạt động xung quanh lễ hội , thực trạng mới nhất của công tác quản lý lễ hội của nhà nước và chính quyền địa phương.

- Phân tích đánh giá những thành tựu, hạn chế cũng như cơ hội thách thức trong công tác quản lý từ đó đưa ra những giải pháp nhằm góp phần quản lý lễ hội hiệu quả hơn và phát huy giá trị , đặc trưng của lễ hội.

Bổ sung thêm nguồn tư liệu “ Trò Ngô” trong lĩnh vực nghiên cứu văn hóa dân gian ở Việt Nam, làm phong phú giá trị văn hóa truyền thống của địa phương cũng như của dân tộc Việt Nam, lý giải về loại hình diễn xướng “ Trò Ngô” trên các phương diện của đời sống văn hóa, giao lưu văn hóa dân tộc giữa các vùng giáp ranh trong quá trình phát triển.

Làm tài liệu tham khảo cho các nghiên cứu liên quan, đóng góp cho địa phương những ý kiến và phương pháp quản lý lễ hội phù hợp với yêu cầu của thời đại.

6. Bố cục của đề tài

Ngoài phần mở đầu, kết luận, phụ lục và danh mục tài liệu tham khảo khóa luận được chia thành 3 chương:

Chương 1: *Khái quát về quản lý lễ hội truyền thống và lễ hội Trò Ngô*

Chương 2: *Thực trạng quản lý lễ hội Trò Ngô xã Yên Thịnh.*

Chương 3: *Giải pháp nâng cao hiệu quả quản lý của lễ hội Trò Ngô.*

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bùi Hoài Sơn (2009), “*Quản lý lễ hội truyền thống của người Việt*”.Nxb Văn hóa dân tộc, Hà Nội.
2. Bộ văn hóa thông tin(1989), *quy chế mở hội truyền thống* ban hành kèm theo quyết định số 54/ VHQH ngày 4/10/1989, Hà Nội.
3. *Báo Lạng Sơn*
4. Bài giảng, “*Khoa học quản lý và quản lý văn hóa*”.
5. Chính Phủ(2010), *Quy định về tổ chức hoạt động và quản lý lễ hội*, Nghị định số 45/ 2010/ ND-CP ngày 21/4/2010, Hà Nội.
6. Đinh Gia Khánh, Lê Hữu Tầng (1994) , *Lễ hội truyền thống trong xã hội hiện đại*, NxB khoa học xã hội, Hà Nội.
7. Đoàn Trung Diễn (2001) “*Lễ hội Trò Ngô xã Yên Thịnh, huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn*”.
8. Nguyễn Minh Trí (1999), *Lễ hội Ná Nhèm (Mặt nhọ) xã Trấn Yên huyện Bắc Sơn tỉnh Lạng Sơn*. Trường Đại học Quốc gia Hà Nội.
9. Phan Văn Tú(1999), “*Đại cương về quản lý*”, trường Đại học Văn hóa Hà Nội.
10. TS. Cao Đức Hải, Th.s Nguyễn Khánh Ngọc , “*Quản lý lễ hội và sự kiện*”, NxB Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội
11. Theo lời kể của Lệnh cả , Ngô Văn Xuân xã Yên Thịnh, huyện Hữu Lũng, tỉnh Lạng Sơn.
12. Ủy ban nhân dân tỉnh Lạng Sơn (1999) , *Địa chí Lạng Sơn*, NxB chính trị Quốc gia.
13. Vũ Thị Kiều (2012) , *Công tác tổ chức lễ hội và quản lý lễ hội đình làng Như xuyên, xã Đồng Quý, huyện Sơn Dương, tỉnh Tuyên Quang*, khóa luận tốt nghiệp ngành quản lý văn hóa, Hà Nội
14. Văn hóa và Thông tin Thanh Hóa(1978) , *Trò Ngô*, tư liệu văn nghệ dân gian.
15. www.langson.gov.vn
16. www.sviet.vn